

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието, храните и горите

Българска агенция по безопасност на храните

ПЕРИОДИЧЕН БЮЛЕТИН ПО растителна защита

за периода до 31 май 2021 година

СОФИЯ, 2021

ПШЕНИЦА И ЕЧЕМИК

Фенофаза:

Пшеница и ечемик: „вретенене“

Основни вредители за периода:

- ✓ Вредна житна дървеница /*Eurygaster integriceps*/
- ✓ Обикновена житна пиявица /*Oulema melanopa*/
- ✓ Листни въшки /сем. *Aphididae*/
- ✓ Брашнеста мана /*Erysiphe graminis*/
- ✓ Септориози /*Septoria tritici*/, *Septoria nodorum*/
- ✓ Мрежести петна /*Drechslera teres*/

Вредна житна дървеница /*Eurygaster integriceps*/

Миграция на възрастни индивиди е установена във всички области. Установената плътност е под ПИВ - 0-2 бр./кв.м. През пролетта възрастните смучат сок от стъблото на младите растения, вследствие на което централният лист пожълтява, усуква се и изсъхва. По-късно, когато времето се затопли, те смучат сок от върхните части на неизкласилите още растения.

Към извеждане на борба се преминава при изравняване на съотношението между половете, преди яйцеснасяне на неприятеля и отчетена плътност на възрастните над **ПИВ**:

- 2 бр/кв. м при суха и топла пролет, слаби и редки посеви;
- 4 бр/кв. м при нормална гъстота на посева;
- 1 бр./кв. м за семенпроизводните посеви.

Обикновена житна пиявица /*Oulema melanopa*/

Начало на яйцеснасяне и начало на излюпване са установени в областите: Бургас, Кюстендил, Пазарджик, Плевен, София област и Търговище. През пролетта бръмбарите се появяват по дивите житни треви при температура на въздуха 18-20°C и на почвата 9-10°C. По-късно те преминават по пшеницата и се концентрират на отделни огнища. Бръмбарите изгриват тесни и дълги презорчести ивици между нерватурата на листата. При масова повреда листата побеляват и изсъхват. Масова поява на възрастното е установена в почти всички области.

Химично третиране срещу ларвите се провежда при **ПИВ** с разрешените за употреба инсектициди. Във фаза "вретенене" ПИВ е:

- 30 бр. /кв. м - редки посеви и суха пролет;

- 50 бр. /кв. м - гъсти посеви и хладна пролет.

Листни въшки /сем. *Aphididae*/

Неприятелите смучат сок от зелените части на растенията, които по-късно избледняват, пожълтяват и при по-силно нападение изсъхват.

Химичен контрол срещу неприятеля се провежда при отчетена плътност над **ПИБ:**

15% нападнати растения или 10 бр./клас.

Брашнеста мана /*Erysiphe graminis*/

В област Ямбол е установена степен на нападение над ПИБ (10-15 %). Болестта се развива през целия вегетационен период, ако условията са благоприятни за развитието на ѝ. Напада всички зелени органи, но най-често по първите листа и след това и върху листата от горните етажи, листните влагалища, стъблата и по-рядко плевите се появява нечисто бели брашнести налепи.

Химичен контрол срещу болестта се провежда при отчетена плътност над **ПИБ:**

- **10% нападната листна маса**, във фенофаза 1-ви, 2-ри възел на житните култури;
- **10% нападната листна маса под флагов лист**, във фенофаза поява на флагелния лист – цъфтеж на житните култури.

Септориози /*Septoria tritici*/, /*Septoria nodorum*/

Петна с пикнидии по листата са установени в областите: Велико Търново, Видин, Добрич, Кюстендил, Ловеч и Монтана. В тези области степента на нападение е от ниска до средна. В районите на София област и Търговище е отчетена плътност до 15 %, което е над ПИБ. Първите симптоми на заболяването могат да бъдат наблюдавани скоро след поникване под формата на малки хлоротични ивици по листа, разположени в между нерватурата. Постепенно петната се разрастват и придобиват бледосив до кафяв цвят, а тъканите в тях прегарят.

Третиране се провежда при отчетена плътност над **ПИБ:**

- **5% нападната листна маса**, във фенофаза 1-ви, 2-ри възел на житните култури;
- **5% нападната листна маса под флагов лист**, във фенофаза поява на флагелния лист – изкласяване на житните култури.

Мрежести петна /*Drechslera teres*/

Нападнатите растения не изкласяват или остават стерилни и ако се образуват семена те са спаружени и слабо развити.

Петна по долните листа на ечемика са установени в областите Велико Търново, Разград, Търговище и Шумен.

- 5 % нападната листна маса във фенофаза 1-ви, 2-ри възел.

МАСЛОДАЙНА РАПИЦА

Фенофаза: - „бутонизация“ - „начало на цъфтеж“ - „масов цъфтеж“

Основни вредители за периода:

- ✓ Рапична стъблена бълха /*Psylliodes chrysocephalus*/
- ✓ Рапичен стъблен скритохоботник /*Ceutorhynchus napi*/
- ✓ Рапичен цветояд /*Meligethes aeneus*/
- ✓ Шушулков хоботник /*Ceutorhynchus assimilis*/
- ✓ Сухо стъблено гниене /фомоза/ /*Leptosphaeria maculans*/

Рапична стъблена бълха /*Psylliodes chrysocephalus*/

Вредна дейност на неприятеля се наблюдава в областите: Варна и Кюстендил с отчетена плътност около ПИВ. Повреди нанасят основно възрастните, като нагриват малки отвори по листата, стъблата и листните дръжки.

Химично третиране да се извърши при достигане на ПИВ:

- 4 бр. възрастни./кв.м във фенофаза „разтворен трети лист - 9 или повече оформени листа“.

Рапичен стъблен скритохоботник /*Ceutorhynchus napi*/

През периода в областите: Враца, Добрич и Разград е отчетена плътност над ПИВ. Възрастните изгриват малки отвори в листата и стъблата. Повредите, които нанасят ларвите са от икономическо значение. Те изгриват сърцевината на стъблото. **Праг на икономическа вредност:**

- 2-4 бр. възрастни/кв.м през пролетта при 8-10° С.

Рапичен цветояд /*Meligethes aeneus*/

Плътност над ПИВ - 6-10 бр./растение е установена в областите: Враца, Плевен, Разград, Силистра, Сливен и Търговище. Повредите се причиняват от възрастните. Преди цъфтежа те прогизват отвори в цветните пъпки за да достигнат тичинките и да се хранят с полена. Често се засяга и плодника, което води до стерилност и преждевременна загуба на

цвета. Веднъж започнал цъфтежа, бръмбара се храни с новопоявили се Polen и щетите са нищожни.

Контролът е насочен към възрастните и се определя от състоянието на посева и **Пив** във фенофаза „бутонизация“ – първи венчелистчета („жълт бутон“)

- 4 бр./растение в посев под оптимална гъстота и по-слаб потенциал;

- 6 бр./растение в посев с оптимална гъстота и добър потенциал.

Шушулков хоботник /*Ceutorhynchus assimilis*/

През месец април е констатирана вредна дейност на неприятеля в посевите. Отчетена е плътност от 2-6 бр./кв. м в област Търговище. Хоботниците се хранят с цветните пъпки. Върху нападнатите шушулки се появяват малки отвори.

Химичен контрол срещу шушулковия хоботник се провежда при **Пив**:

- 2-4 бр. възрастни/кв.м. при оформяне на първите шушулки.

Сухо стъблено гниене /фомоза/ /*Leptosphaeria maculans*/

Повреди по долните листни етажи се наблюдават в областите: Видин, Перник, Пловдив и Сливен. Върху най-долните листа се образуват неправилни закръглени, сивозеленикави петна, с дребни черни точки по тях. Петната постепенно некротират и обхващат листните дръжка и стъблото. Заразяването на стъблото става непосредствено на нивото или над почвената повърхност. Фомозата напада и кореновата шийка с появата на тъмни петна, които водят до изсъхване и загиване на растенията.

СЛЪНЧОГЛЕД И ЦАРЕВИЦА

Фенофаза:

Слънчоглед: „сеитба“, „поникване“ - „2-ри-4-ти чифт същински листа“

Царевица: „сеитба“ - „поникване/колеоптилът пробива земната повърхност“

Основни вредители за периода:

- ✓ Сив царевичен хоботник /*Tanymecus dilaticollis*/

Сив царевичен хоботник /*Tanymecus dilaticollis*/

През месец април е констатирана поява и начало на вредна дейност от неприятеля в площите с царевица в областите: Враца, Видин и Плевен. Вреди нанасят възрастните и ларвите, като по-вредни и с по-голямо

икономическо значение са възрастните. Те изяждат семената в почвата, прегризват младите кълнове и стъблата под повърхността на почвата. Най-често прегризват стъблата точно над почвата и се хранят с тях. При масова поява на неприятеля посевите се разреждат значително и ако не се вземат навременни мерки за борба срещу хоботниците, посевите се унищожават напълно.

Химична борба се провежда при достигане на **ПНВ**:

- при царевица - 2 бр.възрастни/кв.м във фенофаза „5-ти – 7-ми лист“ или 20-30% повредена листна маса;
- при слънчоглед - 5-6 бр. възрастни/кв.м във фенофаза – „4-ти 5-ти лист“.

КАРТОФИ

Фенофаза:

- „поникуване“ - „развитие на листа до начало на образуване на клубени“ за ранни сортове
- „сеитба“ за средно-ранни сортове

Основни вредители за периода:

- ✓ Колорадски бръмбар /*Leptinotarsa decemlineata*/
- ✓ Телени червеи /сем. *Elateridae*/
- ✓ Картофен молец /*Phthorimaea operculella*/
- ✓ Картофена мана /*Phytophthora infestans*/

Колорадски бръмбар /*Leptinotarsa decemlineata*/

Със затопяне на времето се наблюдават първи възрастни излезли от зимните си убежища в областите: Благоевград, Враца и Пловдив.

Най-опасни за растенията са повредите причинени по време на цъфтеж и клубенообразуване. Колорадският бръмбар е най-вреден за ранните картофи, понеже късият вегетационен период не дава възможност на повредените растения да възстановят загубената листна маса.

Химичен контрол срещу възрастните да се провежда при **праг на икономическа вредност**:

- 10% заселени гнезда при поникване до 10-15 см височина на растенията;
- 5 бр. възрастни на 100 растения при 15-25 см височина на растенията;
- 10 бр. яйчни купчинки на 10 растения при 15-25 см височина на растенията;

Прагът на икономическа вредност за ларвите е:

- 150 бр. ларви на 100 растения при 15-25 см височина на растенията;
- 10% нападнати растения във фенофаза „бутонизация“.

Телени червеи /сем. *Elateridae*/

Плътноста на неприятеля варира около ПИВ. Телените червеи са едни от най-често срещаните многоядни неприятели и се характеризират с широка екологична и хранителна пластичност, с което се обуславя широкото им географско разпространение. Вреда нанасят ларвите. Те водят подземен начин на живот, което затруднява контрола срещу тях. **ПИВ**

преди засаждане и през вегетацията:

- 4-6 бр. ларви/кв.м.

Картофен молец /*Phthorimaea operculella*/

Установено е начало на летеж на картофен молец в заложените феромонов ловушки в област Пазарджик. Полово зрелите пеперуди отлагат яйцата си поединично или на малки групички по долната страна на листата. По клубените на картофите снасят главно в очите на клубените. Силно нападнатите листа постепенно завяхват и загиват. Гъсениците напускат такива листа и навлизат в стъблото, където издълбават ходове, насочени надолу. Стъблата над мястото на повредата увяхват и изсъхват.

Химичен контрол се провежда при достигане на **ПИВ**:

- 3 % нападнати растения от гъсеници през вегетацията.

Картофена мана /*Phytophthora infestans*/

При първоначалната ѝ проява по долните листа се наблюдават неправилни до закръглени кафяви петна с по-светъл ореол, като при влажно време по долната страна се появява сиво-бял спорообразуващ налеп. Листата започват да прегарят, когато се появи силно напътняване. Заразата преминава към стъблата, които стават кафяви до черно кафяви.

ТЮТЮН

Фенофаза: „кръстосване“ - „вдигане на уши“

Основни вредители за периода:

✓ Тютюнев трипс /*Thrips tabaci*/

Тютюнев трипс /*Thrips tabaci*/

Ларвите и възрастните се хранят като смучат сок около нерватурата на листата. Повредените тъкани остават без хлорофил. Трипсът е преносител на болестта "доматена бронзовост"

След разсаждането на тютюна се извършва третиране срещу възрастните, когато **ПИБ** надвишава:

- *единични индивиди на 10 – 12% от растенията.*

ОВОЩНИ КУЛТУРИ

СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофаза:

Ябълки и круши: „развитие на листата“ – „цъфтеж“

Основни вредители за периода:

- ✓ Листни въшки /сем. *Aphididae*/
- ✓ Ябълкова плодова оса /*Hoplocampa testudinea*/
- ✓ Ябълков цветопробивач /*Anthonomus pomorum*/
- ✓ Ябълков плодов червей /*Laspeyresia pomonella*/ = /*Cydia pomonella*/
- ✓ Червен овощен акар /*Panonychus ulmi*/
- ✓ Кръгломиниращ молец /*Cemistoma scitella* /= /*Leucoptera malifoliella*/
- ✓ Калифорнийска щитоносна въшка /*Quadraspidotus perniciosus*/
- ✓ Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla* sp./
- ✓ Листогризещи гъсеници /сем. *Lasiocampidae*, сем. *Noctuidae*, сем. *Erebidae*/
- ✓ Листозавивачки /сем. *Tortricidae*/
- ✓ Струпясване по ябълката /*Venturia inaequalis*/
- ✓ Брашнеста мана по ябълката /*Podosphaera leucotricha*/
- ✓ Огнен пригор /*Erwinia amylovora*/

Листни въшки /сем. *Aphididae*/

Масова поява и вредна дейност на листни въшки е установена в областите: Враца, Кюстендил, Пазарджик, Плевен и Пловдив. Ларвите смучат сок от набъбналите пъпки, след което преминават по листата. На мястото на повредата листата се завиват косо или напърно на главния нерв. Повредените части придобиват червеникав цвят.

Във фенофаза „нарастване на плодовете“ се третира при **ПИБ**:

- **Ябълки, Круши:** колонии от *Aphis* spp - 10-15 бр./100 летораста; колонии от *Dysaphis* spp. - 5 бр./100 летораста;

- **Праскови:** колонии - видове от *Myzus* spp., *Brachycaudus* spp. - 5% нападнати летораста; колонии - видове от *Hyalopterus* spp.- 15% нападнати летораста;

- Сливи: колонии - видове от *Hyalopterus spp.*, *Phorodon* - 15 бр./100 клонки или 15% нападнати леторасти; колонии - видове от *Brachycaudus spp.* - 5 бр./100 клонки или 5% нападнати леторасти.

Ябълкова плодова оса /*Hoplocampa testudinea*/

Непосредствено след като се излюпи лъжегъсеницата се вгризва под обвивката на плода и прави тесни ходове. Цялата вътрешност на засегнатите плодове почернява

Химичният контрол срещу ларвите се извършва при достигане на ПИВ:

- във фенофаза "формиране на завръза", когато плътността е 2-3% повредени завръзи.

Ябълков цветопробивач /*Anthrenus pomorum*/

При извършените обследвания в наблюдаваните овощни градини в област Кюстендил не е установена вредна дейност на неприятелите от групата на плодовите хоботници.

В насаждения с редовни растителнозищитни мероприятия неприятеля напада предимно крайните дървета, но при висока численост се наблюдава в целия масив. Излюпилите се ларви се хранят с тичинките, плодника и вътрешната страна на венчелистчетата, като ги слепват с екскрементите си, вследствие на което повредените цветове изсъхват и придобиват кафеникав цвят – кафяви топчета, забележими отдалече.

Химичният контрол е насочен срещу възрастното преди яйцеснасяне, при плътност над прага на икономическа вредност:

- във фенофаза - „разпукване на пъпките“, „зелен конус“, „миши уши“, „бутонизация“ 4-6 бр/мбара на 100 стръскани клона.

Ябълков плодов червей /*Laspeyresia pomonella*/ = /*Cydia pomonella*/

В момента се наблюдава развитие на първо поколение на неприятеля. През месец май пеперудите от първо поколение масово летят и яйцеснасят. Женските от това поколение снасят върху горната страна на листата и върху плодчетата без власинки. След излюпването си, младите гъсеници пропълзват до плодовете и се вгризват в тях. Вгризването става най-често на местата, където се допират плодовете и рядко до самата дръжка. След като навлезе в плода, гъсеницата дълбае ход в месестата част, прониква в семенната кутийка и се хранят със семената.

Химично третиране се извършва срещу възрастните, при масов летеж преди яйцеснасяне и срещу излюпващите се гъсеници, преди вгризването им в плодовете.

ПИВ за първо поколение:

- 3-5 бр. пеперуди /уловка/ седмица или 0,8-1% пресни вгризвания в плодовете.

Червен овощен акар /*Ranonychus ulmi*/

Установена плътност за периода е 5-14 бр./лист в област Благоевград. Ларвите, нимфите и възрастните са разположени от двете страни на листата. Те изсмукват растителен сок, в резултат на това се появяват светложълти петна около нерватурата, които постепенно се сливат и листата стават светложелени до сребристо сиви. **Праг на икономическа вредност:**

- 3-4 бр./подвижни форми на лист, във фенофаза „формиране на завръза“;

Кръгломиниращ молец /*Cemiosoma scitella* /= /*Leucoptera malifoliella*/

Начало на летеж на пеперуди от първо поколение се наблюдава в област Враца, а начало на яйцеснасяне в област Видин. Кръгломиниращият молец напада всички овощни видове, но предпочита ябълката. Гъсеницата му се вгризва между двата епидермиса и се храни с паранхимната тъкан на листа, като образува тунелчета и мини, които са характерни за него. Химичният контрол на кръгломиниращия молец е ефективен само при почервяване на яйцата и начало на излюпване на гъсениците. Това налага точна, навременна и конкретна за всяко насаждение първична информация за числеността на популацията и за степента на нападение. За да се определи точният момент на контрол, да се ползват консултации на инспекторите по растителна защита към Областните дирекции по безопасност на храните.

Праг на икономическа вредност:

- 2-3 броя яйца и мини на лист.

Калифорнийска щитоносна въшка /*Quadraspidotus perniciosus*/

Хладното време задържа развитието на вредителя. Очакван летеж на мъжките е от последните дни на месец април до началото на май.

Ларвите заедно с възрастните женски, нанасят повреди при храненето си, като смучат сок и разрушават клетъчните стени на растителните тъкани. По плодовете и листата се появяват червени, кръгли петънца, като в средата им се забелязва щитчето на въшката.

През вегетацията химичния контрол се извършва срещу ларвите при ПИВ:

- 10 бр. ларви/100 см клонка или 2-3 бр. нападнати плодове

Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla sp.*/

В област Пазарджик се наблюдава излюпване и вредна дейност на ларви от първо поколение на неприятеля, а в област Пловдив масово излюпване на ларви. Отчетената плътност е под регистрираните ПИВ.

Възрастни, ларви и нимфи нанасят повреди, като смучат сок от леторастите и плодовете на крушата, а това води до преждевременно окапване на листата и плодовете. Освен преките повреди, които причинява на дърветата, обикновената крушова листна бълха пренася фитоплазма, която запушва проводящите съдове и предизвиква закъняване и загиване на крушовите дървета.

Химичен контрол се води срещу възрастни и ларви при ПИВ :

- във фенофаза „бутонизация”-2-3% заселени розетки
- във фенофаза „формиране на завърза” и „нарастване на плодовете” - 4-6% летораста с колонии.

В областите: Видин, Враца,Пазарджик и Пловдив е констатирано начало на вредна дейност на **Листогризеци** /сем. *Lasiocampidae*, сем. *Noctuidae*, сем. *Erebidae*/. Плътността е под ПИВ.

Листозавивачки /сем. *Tortricidae*/

Начало на вредна дейност е установена в областите: Кюстендил и София област. Масово вредна дейност се отчита в районите на Пазарджик и Пловдив, като плътността не надвишава ПИВ. Вредят младите гъсенички, които повреждат плодните и листните пъпки, като се вгризват в тях и се хранят с вътрешността им.

Струпяване по ябълка и круша /*Venturia inaequalis*/;/*Venturia pirina*/

Изгърмяване на аскоспори навън се наблюдава в област Благоевград и Търговище. В района на Благоевград са установени първи петна по листата. Регистрирани са четири инкубационни периода от силна до слаба степен на проява. Симптоми се наблюдават по долната страна на листата, където се образуват маслиненозелени петна. При масово нападение листата започват да жълтеят, прегарят и се стига до ранен листопад.

Брашнеста мана по ябълката /*Podosphaera leucotricha*/

В областите: Благоевград и Кюстендил е установена системна форма на болестта.

Мицелът на гъбата обхваща напълно новообразуваните леторасты. Листата са дребни, тесни и лесно чупливи. Цветните органи са деформирани и не образуват плодове.

Огнен пригор /*Erwinia amylovora*/

В област Пловдив от края на второто десетедневие на месеца са регистрирани първите прояви от огнен пригор по ябълката в масиви със история на болестта. При нападение заразените цветове, покафеняват, увяхват и умират. Листата придобиват кафяв до черен цвят. Болните органи имат вид на опърлени от огън, откъдето идва и името на болестта.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофаза:

Траскови: „цъфтеж“ - „нарастване на завръза“

Кайсии: „нарастване на завръза“

Череша и вишна: „масов цъфтеж“ - „нарастване на завръза“

Сливи: „масов цъфтеж“ - „нарастване на завръза“

Основни вредители за периода:

- ✓ Черешова муха /*Rhagoletis cerasi*/
- ✓ Сливов плодов червей /*Laspeyresia funebrana*/ = /*Grapholita funebrana*/
- ✓ Черна сливова плодова оса /*Hoplocampa minuta*/
- ✓ Вишнев хоботник /*Rhynchites auratus*/
- ✓ Източен плодов червей /*Grapholitha molesta*/
- ✓ Прасковен (клонков) молец /*Anarsia lineatella*/
- ✓ Черничева щитоносна въшка /*Pseudauleticus pentagona*/
- ✓ Мъхнат бръмбар /*Epicometis hirta*/
- ✓ Листозавивачки /сем. *Tortricidae*/
- ✓ Педомерки /сем. *Geometridae*/
- ✓ Костилкоплодова листна оса /*Neurotoma nemoralis*/
- ✓ Листни Въшки /сем. *Aphididae*/
- ✓ Черна черешова листна въшка /*Myzus cerasi*/
- ✓ Бяла ръжда (Цилиндроспориоза) по череша и вишна /*Blumeriella jappii*/
- ✓ Брашнеста мана по прасковата /*Sphaerotheca pannosa*/
- ✓ Ранно кафяво гниене /*Monilinia laxa*/
- ✓ Сачмянка /*Stigmia carpophila*/
- ✓ Къдравост по праскова /*Taphrina deformans*/

Черешова муха */Rhagoletis cerasi/*

Във всички черешопроизводителни райони на страната са поставени жълти лепливи плоскости за проследяване на началото и динамиката на летеж на мухата. Все още не е установено начало на летеж. Черешовата муха е активна през деня при температура над 18 С. Копулира и снася яйцата си в започналите да узряват плодове. Повредените плодове потъмняват, загиват и хлътват в мястото на повредата. **ПИБ за първо третиране:**

- 8-12 дни след началото на летеж, при 10 бр. женски мухи на уловка (сумарно) при избистряне на плодовете.

Сливов плодов червей */Laspeyresia funebrana/ = /Grapholita funebrana/*

От третата десетдневка на месец април е установен летеж на първо поколение на сливов плодов червей. Пеперудите летят привечер и през нощта. Снасянето на яйцата започва когато плодовете на сливите са с големина на лешник. След излюпването си младата гъсеница се вгризва в плода непосредствено до мястото на снесеното яйце. Тя се храни с месестата част, като дълбае ходове, насочени към дръжката.

Химично третиране се извършва срещу възрастните преди яйцеснасяне и срещу гъсениците в момента, на излюпване и вгризване при **ПИБ за първо поколение:**

- 10-15 бр. пеперуди./уловка/седмица или 1 – 1,5 % пресни вгризвания.

Черна сливова плодова оса */Hopllocampa minuta/*

През месец април е отчетен летеж, яйцеснасяне и начало на излюпване лъжегъсениците на осата. Осите снасят в тъканта на чашелистчетата и по-рядко в самите чашки на още неразтворените цветове.

Химичен контрол да се изведе срещу ларвите при **ПИБ:**

- 2-5 % повредени завръза - във фенофаза „формиране на завръза“.

Вишнев хоботник */Rhynchites auratus/*

И през пролетта на 2021 г. плътността на неприятеля във всички райони на страната остава под ПИБ. Повредените плодове при храненето на хоботника и при снасянето на яйцата са почти негодни за консумация в прясно състояние и за преработка.

Вредителя се установява сутрин рано чрез стръскване, **ПИБ:**

- 3 броя хоботници на 10 клонки, в края на цъфтежа.

Източен плодов червей */Grapholitha molesta/*

През месец април се наблюдава начало на летеж в областите: Бургас, Видин, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Стара Загора и Ямбол. Повредените леторасти се разпознават лесно - те клюмват, изсъхват и в мястото на повреда се наблюдава смолотечение.

Химичен контрол да се проведе в края на летежа на пеперудите и в началото на излюпване на гъсениците **при праг на икономическа вредност:**

-10-15 бр. пеперуди/уловка/седмица – през вегетацията;

- 2-3% нападнати леторасти за млади градини;

- 5% повредени леторасти или 2-4% нападнати плодове за плододаващи градини.

Трасковен (клонков) молец */Anarsia lineatella/*

Вредоносна дейност на гъсениците от презимуващото поколение е отчетена през втората половина на месеца в областите: Благоевград, Бургас, Пазарджик, Пловдив и Сливен. Една гъсеница поврежда 2-3 пъпки, като предпочита листните. След това преминава по леторастите, вгризвайки се през върха на пъпката в сърцевината им, което причинява увяхване на върхната част, клонката.

След цъфтежното пръскане се извършва при **праг на икономическа вредност:**

- 3% нападнати леторасти и плодове.

Черничева щитоносна въшка */Pseudaulacspis pentagona Targ./*

През месец април е отчетено излюпване и разпълзяване на ларви от първо поколение.

Особено опасна е въшката за младите прасковени насаждения. **ПИБ:**

- 10-20 бр. ларви/100 см клонка през вегетацията.

Мъхнат бръмбар */Epicometis hirta/*

Поява на неприятеля е констатирана в овощни кайсиеви градини в района на Сливен, където плътността надвишава ПИБ. Възрастното вреди по време на цъфтеж, като унищожава напълно цветовете - венчелистчета, тичинките и плодниците.

Химичното третиране да се проведе при необходимост и достигане на праг на икономическа вредност, непосредствено преди цъфтежа или в неговия край. **ПИВ:**

- 5-7 бр. възрастни на 100 розетки.

В черешовите насаждения вредят различни видове **Листозавивачки** /сем. *Tortricidae*/, **Педомерки** /сем. *Geometridae*/, ларви на **Костилкоплодова листна оса** /*Neurotoma nemoralis*/ . Плътноста на неприятелите е около и под ПИВ.

Листни въшки /сем. *Aphididae*/

Плътноста на неприятеля остава повишена в областите: Благоевград, Пазарджик и Пловдив. Листните въшки са особено опасни в началото на вегетацията на дръвчетата, когато образуват колонии по върховете на леторастите и младите листа. Нападнатите части силно се деформират, а растежът им спира.

Черна черешова листна въшка /*Myzus cerasi*/

Във връзка са агроклиматичните условия е отчетена масова вредна дейност и образуване на колонии от черна черешова листна въшка. Ларвите се излюпват напролет, при набъбване на пъпките. Те смучат сок от пъпките, а по-късно от долната страна на листата и леторастите. След като се изхранят, ларвите се превръщат в безкрили женски, които започват да раждат ларви. Те се развиват във фаза цъфтеж. След цъфтежа, по върхните части на леторастите се образуват големи колонии.

Бяла ръжда (Цилиндроспориоза) по череша и вишна /*Blumeriella jappii*/

Признаците на болестта се проявяват по листата, плодните дръжки, върховете на младите летораста и по зелените плодове на черешата и вишната. От горната страна на листата се появяват множество дребни, пурпурни точки, които в последствие се превръщат в некротични петънца. При влажно време от долната страна на напетнените листа, се формират белезникави купчинки. Нападнатите листа пожълтяват и при силно нападение опадват още в средата на лятото.

Брашнеста мана по прасковата /*Sphaerotheca pannosa* var. *Persicae*/

Патогенът се развива при широк температурен диапазон, както при влажно, така и при сухо време, но честите и обилни превалявания значително потискат развитието на болестта. Признаците на болестта се развиват по всички растителни части, като тъканите на растението се засягат, докато са още нежни.

Ранно кафяво гниене /*Monilinia laxa*/

Симптомите на болестта по младите завръзи се наблюдават под формата на локално кафяво гниене, което постепенно обхваща целия плод. Инфектирането на плодовете протича в широк температурен диапазон и висока относителна влажност на въздуха. Повредените растителни части не опадват, а остават на дървото до следващата пролет.

Сачмянка /*Stigmina carpophila*/

Признаците на сачмянката се наблюдават по листата, летораслите и плодовете като дребни червеникави петна, които постепенно се сливат в неправилна форма. Тъканта в центъра на листата некротира и опада.

Къдравост по праскова /*Taphrina deformans*/

Установени са видими симптоми на болестта през втората десетдневка на месеца, като до момента не са констатирани съществени поражения. Признаците на болестта се развиват по току що образувалите се листа под формата на единични или многобройни, бледозелени, бледожълти или аленочервени подутини върху горната повърхност на листата, които от долната страна са хлътнали.

ЛОЗЯ

Фенофаза: „разпукване на пъпките“

Основни вредители за периода:

- ✓ Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/
- ✓ Жълт лозов акар /*Schizotetranychus viticola*/
- ✓ Екскориоза /*Phomopsis viticola*/
- ✓ Брашнеста мана /*Oidium tuckeri*/
- ✓

Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/

В края на месец април се наблюдава траен летеж по феромон на пеперуди от първо поколение в областите: Бургас, Пазарджик, Пловдив и Търговище.

Вреда нанасят гъсениците, като изгризват цветните бутони и ги оплитат с копринени нишки. Те често нагизват разклоненията на ресата и части от нея опадват на земята. По този начин гъсениците предизвикват загиване на много повече цветни бутони, отколкото са в състояние да повредят пряко.

Да се третира при **ПНВ за първо поколение**

- 4-6 гъсеници на 100 реси за десертни сортове,

Жълт лозов акар /*Schizotetranychus viticola*/

Активизиране на възрастното се наблюдава в района на Бургас през втората десетдневка на месец април. Ларвите, нимфите и възрастните смучат сок от долната страна на листата, групирани предимно около главните и второстепенните нерви. Химичен контрол се провежда срещу възрастните и ларвите при достигнат **ПНВ**:

- до средата на месец май - 2-3 бр.възрастни и ларви на лист;

Екскориоза /*Phomopsis viticola*/

Констатирана е поява на първи петна в област Бургас. В зависимост от възрастта на листата, маната образува два вида петна: мазни и мозаечни. От долната им страна се образува бял спорообразуващ налеп. При силно нападение листата изсъхват и преждевременно окапват.

Брашнеста мана /*Oidium tuckeri*/

През месец април са подадени сигнали за предпазно третиране в областите: Бургас, Варна и Плевен. Първите признаци се наблюдават при появата на младите леторасти, които заедно с младите листа са покрити с бял налеп. При масово нападение листата са деформирани и прегарят.

За повече информация ползвайте Бюлетините на Обрастните дирекции по безопасност на храните!

За извеждане на борбата с болестите, неприятелите и плевелите, да се прилагат само разрешените за употреба продукти за растителна защита при съответната култура, вредител и в регистрираната доза!

Съгласно чл.107, т.3 от **Закона за защита на растенията** (обн. ДВ бр.61 от 25.07.2014 г.), се забранява прилагането на продукти за растителна защита чрез въздушно пръскане!

Като изключение от забраната, продукти за растителна защита могат да се прилагат чрез въздушно пръскане само след писмено разрешение, издадено от директора на Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ), когато е на лице опасност за растенията и растителните продукти, посочена в чл.109 ал. 1 от Закона за защита на растенията.

Съгласно Закона за пчеларството (обн. ДВ, бр. 57 от 24.06.2003г.):

Чл. 33. (1) Забранява се употребата на продукти за растителна защита и препарати за дезинфекция и дезинсекция върху земеделски и горски култури, трайни и крайпътни насаждения и медоносна растителност, намиращи се във фаза на цъфтеж и през периода на отделяне на мана.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г.) При масово проявление на вредители и авиационно третиране на земеделски и/или горски култури, с продукти и/или препарати за растителна защита по ал. 1 в райони, в които има пчелини, собственикът на земеделската и/или горската култура осъществява третирането, след писмено разрешение на областната дирекция по безопасност на храните.

Закупуването на продукти за растителна защита трябва да става само от търговски фирми, притежаващи Разрешение / Удостоверение за търговия с ТПРЗ!

Изготвили:

Мила Лазарова – главен експерт в дирекция РЗКППЗ

Даниела Василева – младши експерт в дирекция РЗКППЗ